

LIZ MOOREOVÁ

TÍHA

Největší tíhou v životě je břímě samoty

Tíha

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Liz Mooreová

Tíha – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

LIZ MOOREOVÁ

TÍHA

Největší tíhou v životě je břímě samoty

Copyright © 2012 by Liz Moore
Translation © Petra Klůfová, 2019
Cover image © Lightspring, Ivan Aleshin/Shutterstock
© NAKLADATESLTVÍ XYZ, 2019

ISBN tištěné verze 978-80-7597-422-8
ISBN e-knihy 978-80-7597-456-3 (1. zveřejnění, 2019)

Arthur

Hned na začátku se vám musím přiznat, že jsem kolosálně obézní. Býval jsem oplácáný už v době, kdy jsme se znali, ale to už dávno neplatí. Jím, nač mám chuť, a navíc jím, kdykoliv tu chuť dostanu. Už dlouhé roky jsem neprojevil sebemenší snahu omezit příjem potravy, protože nevidím důvod se jakkoliv omezovat. Navzdory tloušťce nemám problémy s pohybem, natož abych byl upoutaný na lůžko. Pravda, po šesti sedmi krocích už lapám po dechu, a jinak mě omezuje hlavně má nesmírná plachost. Jsem prazvláštně zapouzdřený jako drahé cello či luxusní puška.

Nemám možnost zjistit svou přesnou váhu, ale odhadem se pohybuje mezi dvěma sty padesáti až třemi sty kilogramy. Když jsem před lety naposledy navštívil lékaře, ručička speciální váhy se vyhoupla na dvě stě čtyřicet kilogramů a doktor mě přísně varoval, že jsem na nejrychlejší cestě k předčasnému úmrtí.

A za další: v dopisech, které jsem vám poslal během posledních dvaceti let, jsem sice přímo nelhal, ale záměrně jsem vynechával jistá fakta. Když to shrnu, krátce po naší poslední schůzce mi souběh nečekaných okolností znemožnil pokračovat v akademické kariéře. S tím – stejně jako s řadou dalších věcí – jsem se vám vůbec nesvěřil. Zmínky o přátelích a spolupracovnících jsem čerpal výhradně ze vzpomínek, protože na vysoké škole neucím už dlouhých osmnáct let.

A poslední, neméně závažná věc: Už vůbec nevycházím z domu.

Naštěstí mám velmi pěkný dům a jsem na něj patřičně hrdý, přestože sám jsem ho nekoupil, ale dostal. Průčelí je široké celých osm metrů. V naší ulici výjimka. Kdysi byl nádherný uvnitř i navenek, vkusně a přepychově vybavený, ale to jsem byl ještě dítě. Bohužel jsem ho nechal až přízračně zchátrat. Dnes tu přetrvávají jen střípky jeho bývalé nádhery: piano (na něž jsem v dětství pilně hrával); knihovna na stěně kolem krbu; křesla kdysi považovaná za nóbl se proměnila na otřískané krámy, které se po čtyřicetiletém vzpírání mé váhy propadly skoro až k podlaze. V horním patře sice zůstalo pár pěkných kousků, ale neviděl jsem je víc než deset let. Nemám důvod tam chodit. Ani bych to nezvládl. Ložnici a všechno potřebné mám tady v přízemí a ten malý svět spolu s vyhlídkou z okna mi bohatě stačí. Zchátralý stav domu je jednou z věcí, za něž se hluboce stydím, protože ho odjakživa miluji a občas, když na mě padne sentimentální nálada, doslova cítím, že dům mi lásku oplácí.

A protože už vůbec nevycházím ven, stal se ze mě přeborník v online objednávání všeho, co je pro život nezbytné. Můj dům

občas připomíná poštovní depo: každý den, a někdy dokonce i dvakrát denně doručí kurýr či poslíček objednávku. Jak vidíte, tak úplně se před světem neskrývám, protože vždy musím podepsat stvrzenku o převzetí zásilky. A taky z domu vynáším odpadky, pozdě večer, už za tmy, je v igelitových pytlích házím z horního schodu na obrubník chodníku.

Dnes totiž najdete firmy specializované na všechno. Jedna doručuje knihy a noviny, časopisy. Další vám dopraví nákup z drogerie, jiná zase potraviny vybrané online. V něčem to funguje stále postaru, jinde probíhá úžasný pokrok. Jednou týdně si na stránkách e-shopu vyberu zásoby. V tom obchodě mají úplně všechno – každopádně všechno, co člověka jen napadne. Hotová jídla i suroviny. Moučníky a snídaně a víno a toaletní papír. Sýry a uzeniny a zmrzlinu a dorty a bagely a sladké kuličky značky Entenmann obalené cukrovou rýží v barvách aktuálních svátků. Teď máme říjen a dorazily kuličky v oranžovém a černém cukru.

Kurýr mi nakoupené potraviny dopraví vždy v úterý večer. Když jsem s objednávkami začínal, vybral jsem si pátou hodinu odpolední, protože mi dělalo dobře před kurýrem předstírat, že jsem zrovna dorazil domů po celodenní práci. V tomhle směru jsem opravdu velmi dětinský! Při telefonátech s personálem e-shopů a bank ledabyly trousím zmínky o rodině či zaměstnání. „Jak se vám dnes daří, pane Oppe?“ zajímá se moje osobní bankéřka z Bank of America a já si jen povzdechnu: „Ále, zase mám práce nad hlavu.“ Stejně tak se vyžívám v tom, že objednané potraviny chodím ke dveřím převzít s povolenou kravatou a uchvátaným výrazem, jako bych nevěděl kam dřív skočit. „Postavte to hned za dveře!“ brouknu pokaždé a na chvi-

ličku odběhnu do kuchyně, přičemž přes rameno chvatně mumlám zdvořilé fráze o počasí nebo o sportovních výsledcích. Jakmile jsou všechny krabice narovnané v chodbě, dám kurýrovi spropitné z hotovosti, kterou schovávám uvnitř duté knihy v nočním stolku. Mám ji už od dětství – kdysi jsem z ní byl unešený: považte, dutá kniha! – a během let se ukázala hodně užitečná. Všechny potraviny, jež si objednávám s donáškou, hradím telefonicky z kreditní karty. Hotovost tedy potřebuji výhradně na spropitné a už hodně dlouho čerpám z bohaté zásoby bankovek, jež jsem před lety osobně vyzvedl z banky. Nemám žádný plán, co podniknu, až bankovky v úkrytu dojdou. Nejspíš ho ani nebudu potřebovat.

Úplně, ale úplně naposledy jsem z domu vyšel v září roku 2001, když na mě při sledování večerních zpráv padl pocit tak hluboké osamělosti, že jsem otevřel vchodové dveře, sestoupil po venkovním schodišti a hodinu jsem proseděl na posledním schodu s hlavou v dlaních. Zoufale jsem si přál s někým promluvit. Zdálo se mi, že se blíží konec světa. Jako procesí ke mně postupně přicházely nejhorší vzpomínky z celého života. V jednu chvíli jsem měl dojem, že slyším ženský křik, ale vzápětí mi došlo, že to jsou pávi v zahradě nedalekého kostela. Nakonec jsem se zvedl a ušel jeden blok a pak blok za ním a další a další. Dorazil jsem až na roh Deváté ulice a Osmé avenue, kde stály dva hloučky viditelně rozrušených žen. Jedna z mladých dam držela v náručí vyjukané dvouleté děcko a plakala, zatímco její přítelkyně ji soucitně utěšovala. Když jsem ženy míjel, zmlkly a upřeně na mě civěly. Za jejich zády se mi nabídl výhled na celou délku Deváté ulice až k řece a obzoru. Stačilo by přimhou-

řit oči, abych po pravé straně rozeznal černý kouř stoupající k obloze, ačkoliv až do srdce velkoměsta odtud vidět nebylo. V mládí jsem na Manhattan chodíval často, dokonce jsem tam po studiích učil. Přiznám se, že ta práce mě vůbec nebavila, ale teď jsem si vzpomněl na svoje studenty a bývalé kolegy a v duchu se pomodlil za jejich bezpečí a spokojený život. A vzpomínal jsem i na vás a cítil vděčnost, že se vám nesplnil sen žít v srdci Manhattanu. A pak mě zaplavil žal a stesk; sebelítost i soucit s ostatními, což u mě často splývalo v jedinou emoci. Stál jsem na místě tak dlouho, až se mi pod tíhou těla začaly podlamovat nohy, a tak jsem se namáhavě kolébal zpět a cestou se musel sedmkrát zastavit, abych popadl dech. Ženy se mezitím vytratily a ulice byly vylištěné. Před domem jsem vzhlédl k nejvyššímu dvanáctému schodu u dveří a v duchu se zapřísahal, že z domu už v životě nevyjdu, protože dnes jsem neměl koho navštívit a ani mě nikdo nenavštívil. To mě utvrdilo v názoru, že vlastně nemám důvod opouštět dům.

A v ten den jsem se absolutně odstříhl od světa. Pravda, sklony k samotářství jsem jevil už od dětství, ale mnoho let jsem za zády měl rodiče a kolem sebe další lidi, kteří mi nedovolili uzavřít se do zcela neproniknutelné slupky. Po jistou dobu jsem měl i přátele jako například vás... Dnes však už nejsem v kontaktu s nikým, s přáteli ani s příbuznými. Matku jsem miloval, ale zemřela ještě mladá. Z řady důvodů, jež vám případně mohu vyjmenovat, se nestýkám se zbytkem rodiny. Na druhou stranu právě díky příbuzenstvu jsem finančně zajištěný až do konce života a nemusím si vydělávat vlastní prací. I tento fakt se podepsal na mé narůstající tloušťce a umožnil mi se natrvalo zavřít v domě jako v bezpečném kokonu.

. . .

V současnosti trávím všechny dny navlas stejně. Ráno nenápadně seberu noviny z horního schodu. Poslíčkovi dávám spropitné právě za to, aby noviny pokládal úplně nahoru. A přečtu si všechny články. A projedu i nekrology, všechny, denně.

Sám si vařím nebo si občas přichystám celou hostinu. Ihned po probuzení si naplánuji celodenní menu, a pokud mám v domě něco obzvlášť dobrého, dětinsky se těším. Loudám se z místnosti do místnosti jako přízrak, tělnatý rudolící přízrak, občas se zastavím a pozoruji obraz na stěně; tu a tam se mi v určitém koutě či místnosti vybaví vzpomínka a já postojím, dokud nevyprchá a opět mě nezahálí samota. Občas vám napíšu dopis. Jindy se zase zastavím u kusu nábytku a snažím si vybavit jeho původ. Připadám si jako v izolaci: když to nevím, nemám se koho zeptat. Většinou však to důvěrně známé prostředí domova ani nevnímám.

Večer 11. září, kdy si všichni lidé navzájem volali, jsem vám napsal dopis s dotazem, zda se vám náhodou něco nestalo, a do týdne jsem dostal odpověď. Psala jste, že vy i všichni vaši drazí jste v pořádku. Zřejmě ani netušíte, že jen díky vám zůstávám ukotvený v realitě. Vy i vaše dopisy a pouhá vaše existence mi poskytují mnohem větší útěchu, než dokážu slovy vyjádřit.

Považuji za nutné, abyste se o mně tohle všechno dozvěděla, a současně se omlouvám za tu řadu let, kdy jsem vás klamal – ať záměrně či pouhým zamlčením nějakého faktu. Pomalý úpadek mého zdraví a moje stále větší posedlost samotou mi už dávno neposkytují dost vhodných podnětů pro psaní dopisů,

ale s ukončením naší vzájemné korespondence bych se nikdy nesmířil.

Navzdory všemu jsem v hloubi srdce stále tentýž

Arthur

• • • • •

HOTOVÝ DOPIS JSEM CHVÍLI SVÍRAL V PRSTECH A PŘEDSTAVOVAL SI, JAK ho odesílám. V duchu jsem zřetelně viděl, jak list skládám na třetiny, pravou rukou sahám po obálce a levou do ní zasunuji dopis. Na zalepenou obálku pak píšu Charleninu adresu, kterou znám stejně dobře jako tu vlastní. Och, ty zbabělče, ty zbabělče, říkal jsem si, kdybys byl co k čemu, tak bys to udělal. Při psaní dopisu jsem cítil obrovskou úlevu, že se po tak dlouhé době upřímně svěžuji, a navíc osobě, na níž mi opravdu záleží. Ten dopis jsem jí toužil napsat mnohokrát předtím. Nebylo samozřejmě divu, že v odeslání mi bránil strach, a proto jsem sám sobě namluvil, že přece nemám právo Charlene tak sobecky upřímnou zpověď vůbec obtěžovat.

Jisté okolnosti mě však napsání dopisu nakonec přiměly.

Za prvé, před třemi dny zazvonil telefon. Zrovna jsem lenošil a ten zvuk mě vyděsil. Leknutím jsem málem vyskočil z kůže. Přístroj zadrnčel ještě několikrát, než jsem konečně přestal lapat po dechu a sáhl po sluchátku.

V telefonu se ozval hlas. „Arthur?“ zeptal se hlas. „Arthur Opp?“

Vzhledem k tomu, že soukromé hovory téměř nemívám, srdce mi klopýtlo radostným tušením.

„Ano,“ šeptem jsem souhlasil.

Volala Charlene Turnerová. Nečekal jsem, že ještě někdy v životě zaslechnu její hlas, ale ach bože, měl jsem z toho obrovskou radost! Málem jsem hlasitě zajásal, ale na poslední chvíli jsem se stačil ovládnout; pravda, jen díky tomu, že jsem si honem připlácl ruku na ústa a zahryzl se do masité dlaně.

Od našeho posledního setkání uběhla téměř dvě desetiletí. Dávné osobní přátelství se časem přetavilo v poměrně pravidelnou a oddanou korespondenci. Nezapírám, že během té doby pro mě ty dopisy znamenaly stále víc. Nezasvěcený člověk by nás mohl označit za obyčejné korespondenční přátele, ale já si byl pořád jistější, že jsem nikdy neznal nikoho tak důvěrně jako Charlene Turnerovou. Dokonce jsem si kradmo představoval, že se jednoho dne opět setkáme, navážeme na svůj předchozí vztah, přirozeně a bez pocitu trapnosti.

Přesto: její telefonát mě vykolejil.

Vyměnili jsme si pár zdvořilých slov a já se snažil mluvit zcela klidně a uvolněně, ale ve skutečnosti jsem nažvanil spoustu lží.

Chtěl jsem se Charlene optat: „Dostala jste moje dopisy?“ Naposledy se mi ozvala téměř před rokem, i když původně psávala častěji. Místo toho mi ujelo: „Jak se máte?“

„Ujde to,“ odpověděla tónem, z něž vyznělo, že si to mám vyložit přesně naopak.

Chvíli jsme se bavili o ničem. Vylíčil jsem jí novinky o Williamovi, svém bratru, o němž jsem kdovíproč v jednom dopise bájl, jak moc jsme si blízcí. Tvrdil jsem, že se má skvěle a že se za rok chystá uzavřít úspěšnou kariéru architekta a odejít na odpočinek. A ještě jsem dodal, že minulý měsíc jsem zaletěl do Anglie navštívit rodinu a také že jsem byl včera na Manhattanu posedět se starým kamarádem nad sklenkou. A taky že mám nového koníčka – fotografování.

„To je super,“ hlesla Charlene a já po ní zopakoval: „Super.“

„Pořád ještě učíte?“ zajímala se Charlene.

„Ne, toho jsem už nechal,“ vyhrkl jsem bezmyšlenkovitě.

A Charlene své: „*Och, to ne!*“ vydechla s absolutním, bezvýhradným zklamáním.

Honem jsem tedy dodal: „Ale dávám soukromé hodiny.“ Aspoň si nepomyslí, že jsem celé ty roky proseděl se založenými rukama.

Charlene se rázem rozveselila a svěřila mi, že kvůli tomu vlastně volá.

„Vysvětlím vám to v dopise, Arthure,“ oznámila mi. Až se zpožděním jsem si uvědomil, že její hlas zní prazvláštně, jakoby nepřítomně a zkroušeně a hlavně mluvila pomaleji, než když jsem ji znával; jako by jí ztěžkl jazyk. Tak nějak mluví opilý člověk. Byly dvě hodiny odpoledne.

„Jistě,“ řekl jsem.

„Tak ho vyhlížejte,“ požádala Charlene. „A pořád bydlíte na stejné adrese?“ ujistila se ještě.

„Bydlím,“ potvrdil jsem.

„Tak ten dopis čekejte,“ zopakovala.

„Určitě,“ slíbil jsem.

„A co v něm bude?“ odvážil jsem se nadhodit, ale Charlene už mezitím zavěsila.

Chvilí jsem zůstal sedět na pohovce. Pak jsem přešel do ložnice a posadil se na postel. Otevřel jsem zásuvku u nočního stolku a vytáhl štůsek všech dopisů od Charlene. Je to útlý svazeček, zhruba čtyřicet popsaných stránek. Písmo má nahuštěné, drobné, překrývající se tahy. Tehdy večer jsem si je všechny znovu přečetl – rozkoš, kterou jsem si během našeho dvacetiletého dopisování dopřál jen málokdy – a pak jsem si na vteřinku dovolil o Charlene snít, připomenout si náš krátký vztah se vši láskou a vášní, jež čas nezměnil.

A protože jsem dnes ráno neměl nic jiného na práci, posadil jsem se ke stolu a napsal tento dopis, který jsem si už dlouho a pořád dokola sestavoval v hlavě – upřímnou, hojivou zpověď svých nejtemnějších tajemství – dopis, který jsem musel poslat ještě před naším případným setkáním. Dopis, který bych, nebýt zbabělý, Charlene poslal hned teď. Já však zbabělec jsem.

• • • • •

SEZNAMTE SE S CHARLENE TURNEROVOU: PŘED DVĚMA DESÍTKAMI let v mé učebně, tváře růžové jako tulipán, obličej kulatý jako pěťák. Malá a drobná jako králíček, nejméně o deset let mladší než ostatní v místnosti. I já jsem mladý. V učebně se koná seminář a všichni sedíme kolem oválného stolu, já coby učitel v jeho čele. Rty se jí nedovírají před zuby. Má brýle s příliš širokými obrubami, takže v nich vypadá kapku

šilhavě. Culíky si vyčesala vysoko, do komických obloučků. Je zřejmé, že si pořádně promýšlela, co si dnes vzít na sebe. Málem se utápí mezi vysokými ramenními vycpávkami. U rukávů saka si ohrnula manžety. Oblečení má v červené a zelené a žluté barvě, takže připomíná semafor.

Máme večerní seminář. Ostatní studenti jsou starší, matky a důchodkyně v černých dlouhých sukních a rozevlátých halenách. Řada z nich je zámožná a zvyklá na nicnedělání, pro mnohé je literární seminář pouhou zábavou pro ukrácení chvíle. To ovšem není případ Charlene Turnerové. Jeden po druhém, jak sedíme kolem stolu, se představíme ostatním. Nejprve já, celým jménem i s titulem doktor, a poté studenty vybidnu, ať mě oslovují, jak sami budou chtít. Když přijde řada na Charlene, otevře ústa a jen cosi pípne.

„Ještě jednou a hlasitěji, prosím!“ požádám ji.

„Charlene Turnerová,“ zopakuje a já z jejího přízvuku vyčtu líbeznou příslušnost k New Yorku, jakou u ostatních studentů nezachytím. První „er“ ve svém jméně téměř polkne, opravdu k tomu chybí jen vlasek. Při mluvení předklání hlavu jako boxer.

„Vítejte, Charlene,“ pozdravím ji.

• • •

Univerzita, na jejíž půdě jsme se seznámili, stavěla na progresivních hodnotách a většina jejích studentů byla naladěná v tomto duchu. Učil jsem v nastavbovém programu, kde se většina studentů vymykala obvyklým kategoriím: lidé dojíždějící z okolí New Yorku, dospělí, kteří po střední škole už strávili hezkých pár let v zaměstnání, lidé pracující na

plný úvazek, kteří ve večerních kurzech chtěli dodatečně získat titul. Říkali jsme jim Mimoni. (Nevycházím z údivu nad tím, že jsem ten kantorský žargon kdysi zcela samozřejmě používal, že jsem ho vůbec znal!) Charlene Turnarová do toho vzorce zapadala tak napůl. Po střední škole si dala roční pauzu. Nemohu říct, zda byla progresivní podle školní definice, protože politiku jsme spolu nikdy neprobírali. Žila s rodiči v Yonkers a pracovala jako recepční v zubářské ordinaci. Dvakrát týdně vyrazila metrem na můj seminář – hodinu cesta tam a hodinu zpět. To všechno jsem však zjistil až později. Zpočátku byla prostě jen další studentkou mého kurzu, navíc velmi zakřiknutou.

Během celého semináře mlčela. Seděla asi v polovině délky oválného stolu a občas za velkými brýlemi němě zamžourala a rozhlédla se po svých spolužácích. Během celého semestru promluvila pouze jedinkrát, a to když se přihlásila s nesprávnou odpovědí. Neměl jsem to srdce ji opravit sám, proto jsem vybídl ostatní studenty, ať ji opraví za mě. Od té chvíle zase mlčela. Několikrát mě však navštívila v pracovně. Poprvé měla stejně vyjevený výraz jako na semináři. Plaše se zeptala na něco ohledně právě probíraného textu. Většinu mluvení jsem obstaral já. O pracovní jsem se tehdy dělil s profesorem Hansem Hueberem, jehož jsem nesnášel, a ten se ke mně po dívčině odchodu obrátil a s úšklebkem pozvedl oči ke stropu, jako by se posmíval Charleninu nedostatku krásy či inteligence. Uhnul jsem před ním pohledem.

Objevila se ještě několikrát, a to už jsme si skutečně povídali. Hans Hueber se přestal ušklíbat a při jejím příchodu

se omezil jen otrávený povzdech. Charlene totiž nezvládala správně pochopit studovanou literaturu. Bylo mi jasné, že postavám připisuje emoce, které by na jejich místě prožívala ona sama – prostě, soudila je jako živé osoby, ne jako literární symboly. Pokud měla text kriticky analyzovat, odříkala seznam všech důvodů, proč je jistá postava kladná či záporná, co je dobro a co zlo. O hře *Medea* napsala dlouhou esej, kde mnoha různými způsoby znovu a znovu docházela k závěru, že Medea byla sobecká a zlá ženská. V komentáři k esejí jsem jí doporučil, ať se zamyslí nad významem celého díla, ať konkrétně formuluje jeho poselství; ať zkusí Médeu považovat za klíč, jímž odemkne kód ukrytý v celém dramatu. Nakonec za mnou přišla na konzultaci a přiznala, že mému komentáři nerozumí. Tvářila se ublíženě a zmateně. Byla totiž původně přesvědčená, že odvedla dobrou práci.

„Proč se domníváte, že Medea byla sobec?“ zajímal jsem se.

„Protože zabila svoje děti,“ broukla Charlene. „Místo toho měla spáchat sebevraždu.“

Pamatuji si každé slovo, včetně jejího výrazu.

„Ale Medea ty děti zabila z touhy je ochránit,“ namítl jsem v roli ďáblova advokáta. „Nechtěla, aby trpěly.“

„Však ony by se o sebe dokázaly postarat!“ nesouhlasila Charlene a probodla mě zuřivým pohledem. Měla na sobě zářivě růžový pulovřík se směšným vzorem, který nosívala často. Culíky si dnes vyčesala výš než obvykle. Drobnou kostnatou ručkou se téměř prosebně opřela o desku stolu. Odmítala se vzdát a já si uvědomil, že o to vlastně ani sám nestojím. Charlenina nechuť k akademické analýze textů mi připadala téměř ušlechtilá. Přiznal jsem si, že jako učitel

jsem ji zřejmě zklamal. Na druhou stranu mě zaujala nato-lik, že sám jsem ztratil schopnost kritického myšlení. Možná jsem jí prokazoval medvědí službu. Ano, nebylo pochyb, že s ní jednám jinak než se svými ostatními studenty.

Charlene za mnou začala do pracovny chodit celkem pravidelně. Jednou mi donesla jablko ze stánku na rohu – to už se Hans Hueber uchechtl nahlas – a mě napadlo, zda se někde nedočetla, že jablka jsou vhodná pozornost pro učitele. Svěřila se mi, že angličtinu by chtěla studovat jako hlavní obor. Podle mě se nerozhodla správně, ale nechal jsem si to pro sebe. A když v pracovně Hans Hueber náhodou nebyl, bavili jsme se s Charlene i o jiných věcech: vyptával jsem se jí na středoškolská studia a proč se rozhodla právě pro tuto univerzitu. Školné si hradila sama. Jednou jsem se zeptal, proč si nevybrala školu blíž domovu, ale ona jen s hrůzou vytřeštila oči a vyhrkla, že si prostě neumí představit studium někde jinde. „Tohle je přece v centru!“ prohlásila. A *centrem* myslela konkrétně a výhradně Manhattan, který zbožňovala a uctívala jako zhmotnělý symbol všech svých snů. A navíc připustila, že nesnese představu společného studia se spolužáky ze střední školy. To jsem chápal; i já během středoškolských let nasbíral hodně nepříjemných zážitků.

Právě při těchto rozhovorech jsem uvěřil, že Charlene mi je v mnoha ohledech podobná a že i já jí mám co nabídnout. Že jí mohu v jistém směru pomoci. Po skončení semestru jsem sledoval, jak naposledy vychází z učebny, a náhle mě zahltil propastný a zlověstný strach, že už ji v životě neuvídím.

Ale koncem prosince, záhy po ukončení semestru, mi od Charlene dorazil první dopis. Byl psaný rukou – všechny své eseje mi předala psané na stroji, takže její rukopis jsem dosud neznal – a adresovaný do mé univerzitní pracovny. A vůbec poprvé mě oslovila „*Arthure*“ místo „*profesore Oppe*“. Zřejmě šlo o vědomé a obtížné rozhodnutí. Napsala: „Milý Arthure, píše vám Charlene Turnerová. Chci poděkovat za seminář, ten nejlepší, na jaký jsem kdy chodila.“ (Další semináře nenavštěvovala, a pokud jsem věděl, ani později si žádný nezapsala.) Zmínila se o knihách, které právě čte, a o myšlenkách, jež se jí honí hlavou. O filmech, které viděla. Podepsala se: „S láskou, Charlene Turnerová.“

Přečetl jsem si ten dopis hned dvakrát. Potom ještě potřetí. Podobný dopis jsem nikdy v životě nedostal. Schoval jsem ho do kapsy u košile a nosil ho celý den u sebe jako talisman pro štěstí. Pak jsem si jej podzemkou dovezl domů a tam si ho znovu přečetl. Před odchodem na lůžko jsem se posadil k jídelnímu stolu, abych napsal odpověď – první ze stovek dopisů, jež ode mě Charlene měla dostat.

S Charlene jsme si vyměnili několik dopisů, než jsem se svěřil Marty Steinové, která byla až do své smrti v roce 1997 mou nejbližší přítelkyní. Poznal jsem ji jako postgraduální studentku na Columbia University. Byla o rok výš, věčně nahrbená v ramenou kmitala sem a tam jako obrýlená myška. Právě Marty – odbornice na Gertrude Steinovou, Djunu Barnesovou, Virginii Woolfovou, záměrně a snad až přehnaně ignorující další autory – mi sehnala pedagogické místo na univerzitě, jež se po téměř dvě desítky let stala mým domo-

vem. Já ji pro změnu zase na podzim roku 1979 přemluvil, ať se přestěhuje za mnou do Brooklyn. Sehnal jsem jí byt v horním patře sousedního domu a zcela platonicky jsme spolu trávili dlouhé hodiny ve škole i doma.

Prozradil jsem jí to i z toho důvodu, aby mi vůbec došlo, že se to skutečně děje. Marty jsem se svěřoval se vším. Zrovna seděla u mě na pohovce, srkala čaj a já vyklopil: „Píše mi jedna z mých studentek.“

Marty na mě upřela pohled. „Žena?“ Marty by nikdy nepoužila slovo *dívka*, ačkoliv Charlene by vystihlo: *dívka*, ach, jednoznačně.

Přisvědčil jsem.

„Co píše?“ vyzvídala Marty.

„Prostě... co ji napadne.“

„A ty jsi jí také odepsal?“

„Ano.“

„Kolikrát?“

Zaváhal jsem. „Pětkrát.“

„Takže ona ti už pětkrát napsala a tys jí celkem pětkrát odepsal,“ shrnula Marty.

„Zhruba tak.“

„Miluješ ji?“

Asi ano,“ potvrdil jsem s pocitem bezmocnosti a zoufalství. Marty postavila šálek čaje na stůl, na důkaz beznaděje rozpráhla ruce a nechala je klesnout zpátky k bokům.

Moje přátelství s Charlene jí připadalo směšné. Podle ní zavánělo patriarchátem. „Kolik jí je?“ zeptala se a já upřímně přiznal, že nevím. Zpočátku jsem Charlene hádal něco přes dvacet. Mně bylo tehdy devětatřicet. Později jsem však

zjistil, že byla ještě mladší. V době našeho seznámení jí bylo devatenáct. Dvacet, když jsem ji viděl naposledy.

Po čase Charlene, opět písemně, navrhla schůzku mimo univerzitní půdu. Byl únor. K mým studentům už dva měsíce nepatřila. Přesto jsem její nabídku považoval za nesmírně statečnou. Odvahu jsem vyčetl i z jejího rukopisu, ráznějšího než obvykle, cílevědomějšího a úhlednějšího. Ve své odpovědi jsem vybral místo schůzky. Restaurace v Gramercy Parku. Usoudil jsem, že to je dost daleko od univerzity, aby nás nezahlédl nějaký kolega, ale pořád dost blízko, abych se tam po skončení semináře mohl během chvíle přesunout.

• • •

Musím se přiznat, že to bylo chytré rozhodnutí: dokonalý nevelký podnik. Uvnitř jen matné osvětlení, kytička na každém stolku, bílá světla lemující obvod stropu. Uklidňující vůně krbu. Dorazil jsem dřív než ona a posadil se s otevřenou knihou, do níž jsem civěl, ale nečetl ji. Dveře ověšené zvonky se s cinknutím otevřely a náhle tu stála Charlene Turnerová ve fialovém prošívaném kabátě, který jí sahal až ke kotníkům. Venku panoval silný mráz.

V dopise mě sice oslovovala křestním jménem, ale teď jsem pro ni byl opět *profesor Opp*. Utrousil jsem špatný a zbytečný vtípek: „Doktor,“ a Charlene v propastných rozpacích vykotala: „Doktore, jistě, doktore“.

„Jenom jsem žertoval,“ vyhrkl jsem, ale už bylo pozdě, a když jsem trval na používání křestních jmen, snažila se přímému oslovení vyhnout.

Zpočátku řeč dost vážla. Charlene se nejistě rozhlížela po restauraci, hlavou otáčela rychle jako vrabčák a těkala kolem sebe očima. Ovšem později se uklidnila aspoň natolik, aby začala vnímat okolí, jež jí očividně imponovalo: kouzelný kosmopolitní podnik, v jednu koutě tři Francouzky, dva Rusové u baru.

Popsala mi své dětství, svoje naděje do budoucna.

Prozradila mi na sebe pár věcí, které jsem nikdy nezapomněl.

Charlene toužila mít to všechno pro sebe. Restauraci a městské centrum i celý podnik s ruskými hosty. Už nikdy nechtěla být osamělá.

Po pravdě nás k sobě svedl právě tento pocit. Její osamělost jsem vycítil hned v tom okamžiku, kdy vešla do dveří učebny, a Charlene na oplátku zřejmě vycítila tu mou, třebaže jsem se ji před ní snažil utajit. Ani jeden z nás neměl valné rodinné zázemí. Svěřila se mi, že doma o jejím semináři v centru města vůbec nevěděli; brali by to jako vyhazování peněz. A dodala, že prozatím nemůže ve studiu na univerzitě pokračovat, protože na to nemá. Mě se vzápětí – jako vždy v případě lidí, kteří ve mně vyvolávají sympatie nebo přímo lásku – zmocnila touha se o ni postarat; prostě jí dát všechno, co potřebuje, po čem touží. Neudělal jsem to z obavy, abych nevypadal pošetile a drze. V následujících mnoha letech jsem se užíral dohady, zda jsem tu nabídku přece jenom neměl učinit.

Hovorem jsme s Charlene trávili nekonečné hodiny. Zahrnoval jsem ji i společnými zážitky, které ji podle mě mohly

zajímat: divadelní hry a koncerty a další kulturní události, jimiž je New York tak proslavený. Pozval jsem ji i do několika svých oblíbených restaurací. Jednou večer koncem jara jsme se vypravili až k molu v Christopher street a házeli kousky preclíků nedalekému hejnu kachen a Charlene se sehnula nad vodu, jednu ruku opřenou o koleno a druhou vábivě vztaženou vstříc ptákům. Ten pohled na Charlene Turnero-vou se mi navždy otiskl do paměti; tak na ni vzpomínám dodnes – v šedohnědém plášti, který nenapovídal nic o pe-strém oblečení pod ním. Když kachny připluly blíž a sousto si vzaly, zvedla ruku vítězoslavně nad hlavu a celá rozzářená se ke mně obrátila. Nespouštěl jsem z ní oči. Byla mi nespouštělně drahá.

Přiznám se, že tehdejší jaro probíhalo trochu neskutečně: tohle nebyl Arthur Opp, kterého jsem znal; tento Arthur chodil na schůzky a vymýšlel a řídil různé galantní akce a kulturní zážitky. A celou tu dobu jsem čekal, kdy ta nádhera skončí. Věděl jsem, že to nemůže trvat věčně a Charlene Turnerová mi přestane oplácet dopisy i telefonáty.

Nu, a když mi nakonec skutečně přestala volat, pocítil jsem téměř úlevu. Posílat dopisy ovšem nepřestala, což ve mně probouzelo pocit vděčnosti a štěstí. V květnu jsem od ní dostal vzkaz, že má nějaké rodinné problémy a proto musí na nějakou dobu přerušit schůzky. A dodala, že ji to moc mrzí, je z toho smutná a bude se jí stýskat.

Odepsal jsem jí, že to chápu a přeji jí všechno nejlepší. Považoval jsem to za ukončení našich kontaktů, ovšem Charlene mi psala dál. Celé ty roky mi od ní průběžně chodily dopisy.

Nemohla však tušit, a po delším zvažování jsem se rozhodl jí to ani neprozradit, že náš krátký vztah měl pro mě závažné důsledky.

Nikdy jsem nepovažoval za nutné tajit naše přátelství, proto když jednou či dvakrát kolegové zahlédli, jak na mě Charlene čeká po skončení vyučování, jen jsem se na ně roztržitě usmál a pozdravil je. Při jiné příležitosti, když jsme s Charlene seděli u sobotního oběda v příjemné restauraci na Manhattanu, zahlédl jsem děkanku z katedry výtvarného umění, pozdravil jsem ji a Charlene jí představil. Samozřejmě mě napadlo, že v někom můžeme vyvolat – řekněme pohoršení, ale můj vztah s Charlene mi připadal tak nevinný a líbezný, že jsem prostě nechápal, proč bych si za něj měl zasloužit trest. A navíc Charlene dávno nebyla mou studentkou, a dokonce už nenavštěvovala ani univerzitu.

I proto jsem byl značně překvapený, když mi do pracovny jednou odpoledne zatelefonovala děkanka a požádala mě, abych za ní přišel. Právě končil jarní semestr a já nedávno dostal Charlenin dopis s oznámením, že se nemůže se mnou dál scházet. Napadlo mě, že jsem zapomněl na nějakou úřední povinnost – to byla ve škole moje věčná slabá stránka. Neustále jsem zapomínal na porady, na formuláře, na hlášení, zkrátka na jednu otravnou povinnost za druhou.

Zamířil jsem tedy na děkanát a posadil se naproti děkance. Počítal jsem s tím, že buď mě požádá o nějakou laskavost, nebo mi vytkne jakési další drobné opomenutí. Ovšem tentokrát se o žádnou maličkost nejednalo.

„S vedením jsme projednali otázku vašeho vztahu k jisté studentce,“ začala děkanka.

Odmlčela se a na okamžik si mě zkoumavě prohlížela, jako by v mém výrazu hledala známky nevinny či provinilosti. Zřejmě zaregistrovala pouze můj údiv – po pravdě jsem se překvapením nevzmohl na slovo; jenom jsem naprázdno otevřel a zase zavřel ústa.

„Máte v současnosti vztah se studentkou?“ zeptala se. Snažila se udržet zdvořilý, profesionální tón, jako by byla svým ošetřujícím lékařem.

„Ne, nemám,“ odpověděl jsem po pravdě.

„A byl jste,“ pokračovala děkanka s očima upřenýma do lejšter, jako by tam měla scénář našeho rozhovoru, „v doprovodu mladé dámy jménem Charlene Turnerová v restauraci Franco, když jsem vás začátkem jara potkala v centru? Byla to slečna Turnerová?“

„Byla,“ přikývl jsem. „Ovšem Charlene Turnerová už není zdejší studentkou.“

„Ale je!“ prohlásila děkanka a podala mi papír, který držela v ruce. Ukázalo se, že ho považuje za důkaz. Šlo o ručně vyplněnou přihlášku na jarní kurz moderní literatury, kterou si Charlene Turnerová podala na mé doporučení hned po skončení podzimního semestru. Byl jsem přesvědčený, že na kurz nechodila.

„Ale ona kurz nenavštěvovala!“ namítl jsem.

„To je podle mě vedlejší!“ ucedila děkanka. „Jistě si uvědomujete, že jste porušil etický kodex zaměstnance univerzity, protože jako profesor jste měl milostný poměr se studentkou, kterou jste navíc osobně učil.“

„Kdo si stěžoval?“ zajímal jsem se. Nevím proč, vždyť mi bylo jasné, že na tohle děkanka neodpoví, ale neudržel jsem

se. Zmocnilo se mě totiž podezření. V duchu jsem spatřil pohrdavý výraz Hanse Huebera.

Děkanka pochopitelně neodpověděla. Sdělila mi, že bylo její povinností, jelikož na vzniklou situaci byla upozorněna, ohlásit ji etickému výboru univerzity. Etický výbor ve složení mých pěti kolegů, dvou pracovníků v administrativě a tří zvolených studentů rozhodne, zda je nezbytné mě vyloučit.

Nemá cenu dodávat, že mě ta zpráva zdeptala. Můj vztah k učitelskému povolání nebyl nijak vášnivý, to nezapírám, ale učil jsem docela rád. Nic mě nevzalo za srdce víc než student, který se ode mě viditelně naučil něco nového. Nic mě nespojovalo se světem víc než vědomí, že mým prostřednictvím proudí do dalších lidských bytostí informace o schopnostech a úspěších člověka, filozofii či umění.

Večer jsem se doma dlouze vyplakal, což jsem dělal jen výjimečně. A když už jsem smutek přestal zvládat, zavolal jsem své kamarádce Marty Steinové. Přišla ke mně a já jí začal líčit, jak hrozná křivda mě potkala. Z jejího výrazu jsem však rychle vyčetl, že o tom už ví. Na přímý dotaz to dokonce potvrdila.

„Proč jsi mi o tom neřekla?“ vyčetl jsem jí.

Měla na sobě svetr s kapucí a přitáhla si ho blíž k tělu, jako by se do něj snažila schovat.

„Nechtěla jsem tě zbytečně rozrušit,“ vydechla zasmušile.

„Ale teď jsem rozrušený dvojnásob!“ upozornil jsem.

„Já vím,“ povzdechla si Marty. „Mrzí mě to.“

„Celá věc nejspíš půjde k ledu,“ utěšovala mě, „ale znáš drby.“ Podle ní se celá záležitost zbytečně nafoukla a jistě si leckdo k tomu něco přibásnil.

„Vykládá se,“ doplnila Marty, „že ses s ní začal scházet v době, kdy u tebe ještě studovala.“

„Absolutní nesmysl!“ vybuchl jsem a Marty mě uklidňovala, že mi samozřejmě věří a že se to snažila všem vysvětlit, ale nechtěla jim dát najevo, že o věci něco ví. „Dáme to do pořádku,“ chlácholila mě. „Netrap se.“ Toho večera mě hodně povzbudila a nakonec jsem téměř uvěřil, že žádné předvolání před komisi ani nepřijde a během letního volna že všichni na celou záležitost zapomenou.

A tak, když jsem v následujícím týdnu dostal dopis s oznámením, že mám předstoupit před etickou komisí, těžce mě to zasáhlo.

Semestr se už blížil ke konci. Donesl jsem si domů štos závěrečných prací, bylo jich čtyřicet, a položil je na jídelní stůl. Kdykoliv jsem šel kolem, ohlédl jsem se po nich. Do konce jsem se k nim několikrát posadil, ale zaboha jsem se nedokázal soustředit. Hlavu jsem měl plnou otázek, jež mě čekají u etické komise.

Termín, kdy jsem měl odevzdat poslední hodnocení studentů, rychle minul. Byl jsem si jistý, že na univerzitě mám schránku plnou naléhavých upomínek a vzkazů od proděkana, od vedoucího mé katedry, možná i od děkanky – ale vyzvednout jsem si je nešel. Jednou večer zazvonil telefon a já nechal odpovědět záznamník. Byla to děkanka s upozorněním, že hodnocení studentů jsem měl odevzdat už před týdnem a ať se jí laskavě co nejrychleji ozvu.

Neozval jsem se. Ráno toho dne, kdy jsem měl předstoupit před etickou komisi, vytáhl jsem ze skříně oblek, jenž jsem oblékal jen výjimečně, a rozložil ho na posteli. Chvíli jsem se na něj díval a nakonec jsem ho strčil zpátky do skříně.

Posadil jsem se do křesla a zahleděl se na sebe do zrcadla, které stálo na prádelníku. V tom okamžiku jsem si přiznal, že na univerzitu se už nikdy nevrátím, protože těm lidem nedokážu čelit. Bylo to příliš ponižující.

• • •

Charlene Turnerové jsem nic z toho neprozradil. A nikdy jsem jí to neměl za zlé – vinu jsem dával pouze sobě. Přál jsem si, aby na naše společné chvíle vzpomínala stejně laskyplně jako já. Ostatně ani Charlene Turnerová se už nikdy neobjevila ve škole. Tedy, možná ano, ale mně se o tom za celá ta léta v dopisech nezmínila. Po jednom semestru na univerzitě dál pracovala jako recepční na nejrůznějších místech. V dopisech mi líčila hlavně své ctižádostivé cíle – přání vrátit se na studia, odstěhovat se do centra a sehnat lepší a lépe placenou práci, koupit si hezký byt v hezké čtvrti, pořídit si několik psů. Stěžovala si na kolegy v zaměstnání a na rodiče, a když později rodiče poměrně krátce po sobě zemřeli, vždy mi to dala vědět a já poslal vyjádření soustrasti a květiny. Psala mi o filmech, které viděla v kině, o zábavných televizních pořadech, jež si oblíbila, o malichernostech, jež se odehrávaly v jejím sousedství. Líčila mi příběhy z dětství, které prý ještě nikomu nevyprávěla. Chtěla po mně rady, jaké knihy číst. Usoudil jsem, že se chce s mou pomocí

vzdělávat, proto jsem se snažil. Jednou se zmínila, že pochází z rodiny irských přistěhovalců, tak jsem jí poslal hrdinský epos *Táin Bó Cúailnge* v překladu Thomase Kinselly a také jsem jí poslal *Dubliňany*. A dokonce jsem jí poslal celý univerzitní kurz irské literatury. Charlene přečetla všechno, co ode mě dostala – tím jsem si téměř jistý – a psala mi svoje názory se zaujatou vášní, jako by literární postavy patřily mezi její přátele či nepřátele.

Náš osobní vztah trval jen několik měsíců, ale ten písemný přežil osmnáct let. V současnosti mi Charlene Turnerová připadala jako nejbližší člověk v mém životě – s výjimkou Marty, s výjimkou mé matky. Za nic na světě bych nedokázal vysvětlit, proč ji mám tak rád, proč jsem ji měl rád od samého začátku. Zčásti to bylo samozřejmě tím, že ke mně cítila sympatie a věděla, že jí ochotně a v každém ohledu pomůžu. A navíc jsem v ní poznal sám sebe – v jejích rozpacích, v její osamělosti, v její roli vydědence. Všechno tohle jsem nacházel i u sebe. Od spolužáků se Charlene lišila i tím, že jinak mluvila. Měla přízvuk, který jsem se naučil milovat stejně jako její styl oblékání a plachost maskující naději. A nejvíc jsem na ní miloval fakt, že světem proplouvala jako duchem nepřítomná; nevšimla si, že při běhu k sedadlu odstrčila nějakého pána, protože se snažila co nejrychleji zmizet všem z očí. Taková byla už od začátku naší známosti. Když jsme šli spolu po ulici, loudala se za mnou a nakukovala do výkladních skříní, nebo po celý blok naopak chvátala daleko přede mnou a ani si toho nevšimla. Jednou jsem se na okamžik shýbl, abych si zavázal střevíc, a když jsem se opět napřímil, byla pryč. Ušel jsem celých

pět bloků, než mě opět našla. „Omlouvám se! Omlouvám!“ zamžourala, uchichtla se jakoby pro sebe, načež se do mě zavěsila.

.

DNES MI DORUČILI DOPIS, KTERÝ MI CHARLENE PŘISLÍBILA PŘI NAŠEM telefonickém rozhovoru. Dorazil v čtvercové modré obálce, v níž se jinak posílají pozvánky či formální oznámení. Vypadala jako už jednou použitá, chlopeň měla zalepenou páskou. Chvilí jsem seděl na pohovce a váhal s otevřením. Ukazováčkem jsem objel všechny rohy obálky, jako bych teskně vzpomínal na dobu, kdy mi dopisy Charlene Turnarové chodívaly zcela pravidelně.

Svíral jsem modrou obálku v ruce a ještě před otevřením ji porovnával se staršími dopisy od Charlene. Písmo jí ztěžklo a rozplizlo se. Adresu nadepsala většími, lenivějšími písmeny. Zpáteční adresa byla téměř nečitelná.

Vjel jsem ukazováčkem pod růžek páskou přelepené chlopně a jediným šknutím ji odtrhl.

Uvnitř však nebyl dopis; našel jsem tam pouze jednu malou fotografii.

Nejprve jsem netušil, co si o tom myslet. Na snímku byl chlapec, světlolasý, tak šestnáct až sedmnáct let. Pózoval před fotoaparátem s baseballovou čepicí v ruce a v dresu sportovního týmu, který jsem viděl poprvé v životě. Jeho obličej mi připadal povědomý, ale neznal jsem ho.

Pak jsem fotografii otočil a na rubu stálo Charleniným rozplizlým písmem: *Můj syn Kel*.

Opět jsem se zadíval na snímek a pak znovu na jeho rub. Netušil jsem, co si tom myslet. Charlene nejspíš opravdu měla syna, ale mně se o něm nikdy nezmínila. Neměl jsem potuchy, proč k fotografii nepřipojila žádné vysvětlení. Hněvá se na mě, nebo je prostě zlomyslná? Nesnaží se mi naznačit, abych se od ní do budoucna držel stranou? Nebo se mi jen nenávistně posmívá: *Přestaň mi psát. Koukni, co já mám a ty ne, Arthure*. Byl jsem zaskočený. Zmatený.

Rád bych jí zavolal, ale kdoví, co tou fotografií sledovala? Nakonec ve mně zvítězila plachost, takže po zbytek odpoledne jsem dal přednost nicnedělání, i když sem sám nevěděl proč. Z nevysvětlitelných důvodů jsem byl hluboce rozrušený. Pronikavě jsem vnímal svou osamělost, svoje místo ve světě a utěšoval jsem se jídlem. Posadil jsem se opět ke stolu, pak jsem přešel k domovním dveřím a odtud k pohovce a od pohovky do koupelny, abych se na sebe podíval do zrcadla, načež jsem se vrátil k jídelnímu stolu a odtud po pár minutách zamířil do postele. Co nejrychleji usnout.

• • • • •

CELOU SOBOTU JSEM SE TRÝZNIL OBAVAMI, DUMAL NAD DŮVODY, JEŽ Charlene přiměly poslat mi synovu fotografii. Pořád jsem se něčím cpal. A nepřestával jsem váhat, zda by přece jenom nebylo rozumné jí zavolat. Ale ne, neudělal jsem to.

Současně jsem se začal víc zabývat svou tloušťkou. Sám se sebou hrávám hru, v níž se snažím svou obezitu hájit. Měřím

metr devadesát, proto si občas říkám, že jsem prostě *statný* či *hromotluk*. Z obou slov vyzařuje dojem zdraví a zábavy. Dřevorubec, profesionální fotbalista, reklama na ragbyový turnaj. Někteří hráči ragby váží skoro sto osmdesát kilo. Pravda, ale takoví hráči mají obří, skutečně obří bicepsy a stehna mohutná jako kmeny stromu.

Já ovšem nosím většinu své váhy kolem pasu a svaly jsem se v životě nechlubil na žádné části svého těla. Od deseti let jsem byl přerostlý a oplácáný, s naducanými pažemi i stehny, s dolíčky v kolenou, s prsty jako buřtíky. V současnosti mi břicho kypělo do groteskních rozměrů. Vsedě se mi vylije mezi stehna. Pas od kalhot si přetahuju nad něj. Většina tlustých mužů nosí kalhoty spadlé pod břicho. Svou nestvůrnou tloušťku jsem si uvědomil toho dne, kdy jsem si koupil tak široké kalhoty, aby se daly zapnout až nad pupkem; kalhoty navržené právě pro muže jako já. Pro obézní muže. Snažím se to popírat, snažím se z různých úhlů zachytit sebe sama v odrazu okna, protože zrcadla jsem z domu odstranil; zbylo mi jen to malé v koupelně. Nelíbí se mi míjet zrcadla a mimoděk v nich zachytit vlastní odraz. Pokud si potřebuji prohlédnout vlastní postavu, stačí mi si stoupnout před třídičné okno s vyhlídkou na Pátou avenue, jež mi po západu slunce poslouží stejně dobře jako zrcadlo. Tma venku, světlo uvnitř: Arthur Opp se u okna otáčí jako nabodnutý na neviditelný gril. (Sousedi mě zřejmě považují za náramného podivína!) Nedělám to bezdůvodně, doufám, že takto udržím svou obezitu pod kontrolou, že jednoho rána nezjistím, že už nejsem schopen chůze.

Řadu hodin jsem se vyžíval v sebelítosti, abych nakonec usoudil, že další schůzka s Charlene je vyloučena. Rozhodl jsem si odepřít rozkoš dalšího setkání. Po pravdě jsem si byl stoprocentně jistý, že bych neměl nikomu vůbec lézt na oči!

Ale pak se všechno změnilo, protože mi opět zazvonil telefon. Tentokrát jsem nepochyboval, že volá ona.

„Arthur Opp,“ ohlásil jsem se.

„Věřil byste tomu?“ zeptala se Charlene.

Byl jsem ostražitý. Nezávazně jsem přitakal, že ne, nevěřil.

„Už je na střední škole, no, věřil byste tomu?“

„Vždyť už je skoro dospělý!“ pokračovala Charlene.

Takhle to pokračovalo, až jsem nakonec pochopil, že fotografií svého syna se mě opravdu nepokusila umlčet a přimět mě, abych ji už konečně přestal zasypávat dopisy. Hluboce se mi ulevilo.

Ale už podruhé jsem si všiml, že Charlene mluví hlubším, pomalejším hlasem než normálně, a to mi dělalo starosti. Na druhou stranu celá ta léta jsem ve vzpomínkách nosil dvacetiletou Charlene, takže bylo naivní očekávat, že hlas jí bude znít stále stejně.

Následovala tak dlouhá odmlka, až jsem usoudil, že jí klidně můžu položit vlastní otázku. Vlastně mi tím telefonátem dala předem souhlas. A tak jsem se na rovinu zeptal, proč se o synovi nikdy dřív nezmínila, a Charlene si jen dlouze povzdechla a pustila se do vyprávění.

Před mnoha lety, ale nepříliš dlouho po našem posledním setkání, se vdala za jistého Kellera, i když do něho

nebyla vůbec zamilovaná. Nechtěla mi nic říkat. (Z možného vysvětlení se mě až zmocnila závrať.)

Charlene mi tedy psávala dál, jako by se nic nestalo. Brzy po svatbě se jí narodil syn, ale – vzhledem k předchozímu tajnůstkářství – se mi s tím samozřejmě nemohla svěřit. A tak se o něm nezmiňovala. A mlčela i poté, kdy se s manželem rozvedla. Jeho příjmení si však ponechala, takže nyní je Charlene Turner Kellerová. To jsem netušil. Syna vychovala sama. Ani o tom jsem nevěděl. „Moc by se vám líbil!“ oznámila mi rozhodně do sluchátka. Věřil jsem jí. Kel Keller. Zvláštní, milé jméno.

A pak Charlene přešla k jádru věci, k důvodu, proč se po letech ozvala a tolik mě vyděsila.

Vysvětlila mi, že syn není žádný studijní zázrak, ale brzy přijde chvíle, kdy by měl podat přihlášku na vysokou. Má prý mnoho kamarádů, ale zřejmě by mu prospěl vliv zkušeného rádce. Dodala, že jsem ten nejinteligentnější člověk, na kterého v životě narazila. Tohle uznání pro mě znamenalo víc, než jsem dokázal vstřebat. Vzápětí objasnila, že právě proto jsem ji napadl jako první možnost. „Volám, abych se zeptala,“ shrnula Charlene, „na tohle: myslíte, že mu dokážete pomoci?“

„Čeho konkrétně by se ta pomoc měla týkat?“ Odpověděla, že jí jde hlavně o to, aby se chlapec dostal na vysokou. „Hraje baseball,“ vysvětlila. „V hlavě zkrátka nemá místo na nic jiného než na baseball!“

„Chápu,“ hlesl jsem, zatímco očima jsem zběsile těkal po místnosti a pravou rukou ždímal lem košile.

„Může k vám zaskočit,“ navrhla Charlene. „Stačí říct, kdy se vám to hodí nejlíp!“

„To bych se musel podívat do diáře,“ hrál jsem o čas.

Teď už jsem byl zbrocený potem. Hlavou se mi současně prohnala změť myšlenek; především, jakou si najít výmluvu, až se mě Charlene – nevyhnutelně – zeptá, proč jsem přestal učit.

Ona však pouze řekla: „Fajn. Tak se podívejte, a pak mi brkněte nazpátek. Jo, a o vás jsem synovi už pověděla.“

Zavěsil jsem a chvíli nemohl popadnout dech. Neměl jsem ponětí, co si počnu. Bylo potřeba současně zpracovat celou smršť informací a myšlenek:

1. Radost z přítomnosti Charlene a jejího syna v mém životě.
2. Vědomí, že jsem si až příliš navykl na svůj uzavřený životní styl, jenž mi koneckonců vyhovuje.
3. Připomínka všech přehánění i jednoznačných lží, jimiž jsem v dopisech krmil Charlene dlouhou řadu let.
4. Poznání, že ona měla k upřímnosti a otevřenosti taky daleko.
5. Stav mého zchátralého domova.
6. Můj vlastní vzhled.
7. Po prvním zaslechnutí jejího hlasu to chvíli trvalo, ale pak jako by mě zasáhl elektrický výboj a já ihned poznal, kdo to je.
8. Když se před lety odmlčela, usoudil jsem, že mě prostě pustila z hlavy. Jak se teď ukázalo, nezapomněla, myslela na mě. Sama mi to teď řekla. Či tak to aspoň vyznělo.

Po několikahodinovém přemítání a váhání jsem sestavil plán.

. . .

Prvním krokem bylo napsat Charlene dopis a aspoň zčásti přiznat pravdu. Ta představa ve mně zpočátku vyvolávala úzkost, nicméně možnost, že Charlene se synem se nečekaně objeví na prahu, že otevřu dveře a budu muset přiznat: „Takhle vypadám já, takhle vypadá moje domácnost,“ mi připadala nesrovnatelně horší.

Druhým krokem bylo udělat pro vylepšení vzhledu domu i mě samého maximum a připravit se na Charleninu nečekanou návštěvu. A abych sám sobě dokázal, že to myslím vážně, udělal jsem něco naprosto děsivého: vzal jsem telefonní seznam a prstem sjížděl dolů po adresách úklidových firem tak dlouho, až jsem narazil na jednu s neambiciózním názvem *Domácí úklid*. Zavolał jsem tam a zeptal se, zda mají někoho, kdo by mi pomohl.

„Jistě,“ přisvědčili. „Jmenuje se Yolanda a přijde zítra.“ Do domu, kam nikdo nevkročil už sedm let.

.

ZAČAL JSEM PSÁT.

*Milá Charlene,
s velkým potěšením Vás oba zvů na návštěvu, abych poznal
Kela. Rád mu poradím ve všem, co umím a znám. Souhlasím,*

že pro mladého muže je pramálo věcí důležitějších než dobré vzdělání, a třebaže se požadavky přijímacího procesu od časů mé pedagogické činnosti změnily, jistě mohu aspoň doporučit vhodnou školu či posoudit Kelovy eseje. A po tolika letech se rád setkám i s Vámi, Charlene.

Měl bych hned dodat pár nezbytných informací. Od našeho posledního setkání jsem se trochu změnil. Tím chci říct, že jsem hodně přibral. Zmiňuji to, abych vás ochránil před šokem.

Rovněž jsem se – přiznávám to jen s rozpaky – během uplynulých let uchýlil k několika nepravdám. Ve skutečnosti vůbec necestuji. Nejsem už v kontaktu ani s jedním profesorem, s nimiž jsem se znával, a ani s bývalými studenty. Moje kamarádka Marty Steinová, o níž jsem často mluvil, zemřela už v roce 1997. Bratra Williama sice mám, ale odcizili jsme se. Nestýkám se ani s otcem. Matka mi zemřela. Nemám děti, sestry, tety ani strýce. Kdysi jsem měl přátele, ale teď už nevycházím z domu a v podstatě nemám žádné návštěvy. Je mi padesát osm let.

Ani sám nevím, proč jsem Vám lhal. Možná jsem se jen snažil napsat něco zajímavého. Naše korespondence pro mě hodně znamenala. Rád bych teď začal znovu a vybudoval si s vámi přátelství postavené na pravdě. Čerpám naději z vědomí, že i vy – omlouvám se za otevřenost – jste měla svá tajemství. Nemám vám to za zlé a věřím, že vy zase odpustíte mně.

Prosím, berte tento dopis jako pozvánku, že mě můžete navštívit, kdykoliv se vám zachce. Budu se těšit na Váš telefonát nebo jinou reakci.

Vřele

Arthur

A pak jsem otevřel domovní dveře, rázně strčil obálku do poštovní schránky a pošťáka na jeho přítomnost upozornil vztyčením veselé červené vlaječky.

• • • • •

DNES PROBĚHLA PRVNÍ NÁVŠTĚVA DĚVČETE Z FIRMY *DOMÁCÍ ÚKLID*. Yolandy. Celé ráno jsem si lámal hlavu s tím, co si obléknout. Nedokázal jsem se donutit, abych vypral, protože pračka stála v maličké komoře. Místo toho jsem ze skříně postupně vytáhl každou ze svých sedmi košil, rozložil je na postel a vyhodnotil jsem jejich sepranost, případné díry, skvrny od jídla a jiných látek, nakonec jejich pach. Vyhrála modrá košile, kterou jsem si oblékl, dal si záležet, abych správně zapnul všechny knoflíky, mokrým hřebenem jsem se učesal a opláchl si obličej, umyl se i za ušima a vydrbal si ruce včetně nehtů.

Zaujal jsem pak pózu na pohovce; na kraji stolu ctnostně stála sklenice ledové vody, brýle mi trnily na špičce nosu. Vybral jsem si impozantně vyhlížející knihu – tlustý svazek politologie.

Uběhlo poledne. Počkal jsem ještě patnáct minut a pak jsem začal snít o jídle z čínské restaurace: mastné, lesklé, nepřírozeně oranžové kuřecí maso posypané sezamem; bílá rýže v splených hrudkách, jež se slastně rozplývá v ústech; knedlíčky s tvrdými varhánkovými švy a nadýchanou náplní; křupavé krabí taštičky s krémovou nádivkou; čokoládový dort – pravda, ten nemá s čínou nic společného, ale k podobnému jídlu je to ten nejlepší

moučník, hořkosladký protipól a doplněk k té spoustě soli.

Náhle jsem dostal strach otevřít dveře. V duchu jsem se pomodlil, aby uklízečka nepřišla. Sáhl jsem po sluchátku a užuž se chystal zavolat do agentury *Domáci úklid* s výmluvou, že jsem onemocněl a že musím úklid zrušit. Než jsem to stihl, zabzučel domovní zvonek.

Ztuhl jsem. Od nosu až po konečky prstů mi vystřelil adrenalin. Měl jsem dojem, že nesmyslně dlouho sedím bez hnutí na pohovce, s knihou před nevidoucima očima. Po druhém zazvonění jsem vstal, zhoupal se na chodidlech, abych se nastartoval, a pořád s knihou v ruce se došoural ke dveřím. Lapal jsem křečovitě po dechu; po zádech mi sjela kapka potu.

„Už jdu“, ohlásil jsem přiškrceně, takže návštěva to nejspíš neslyšela.

Otevřel jsem polovinu velkých dvoukřídlých dveří. Předemnou stála dívka; vypadala tak mladičce, že zpočátku jsem ji považoval za ztracené dítě, za někoho úplně jiného. Na sobě však měla firemní uniformu, naškrobené, světle modré šaty s bílým límečkem a kapsami na bocích, jako nosí číšnice v maloměstských restauracích. Byla tak drobná, že uniforma na ní přímo plandala; v ramenou jí byla velká a pas jí spadal k podbřišku jako u modelů z třicátých let. Lem šatů byl příliš nízko nad zemí, než aby se jednalo o záměr. Na rameni se jí houpala černá kabelka. Na nohou růžové tenisky s bílými hvězdičkami na jazyku. Dívala se na mě vykuleně, jakoby s hrůzou.

„Yolanda?“ zeptal jsem se.

Přikývla.

„Jsem Arthur Opp,“ představil jsem se.

Znovu přikývla. Neměla na sobě kabát. Paže tiskla k bokům a ruce s propletenými prsty si tiskla na prsa.

„Prosím, pojdte dál,“ zakoktal jsem.

• • •

Vstoupila do domu a já se konečně vytrhl z ochromení. Srdce se mi rozutíkalo; pak se mě zmocnila panika vystřídaná studem. Rozhlédl jsem se kolem sebe bez růžových brýlí. Dívka stále neproněsla ani slovo, jen se mírně vytahovala na špičky, snad z obavy, že mi nebude připadat dost zdatná na požadovanou práci.

„Tak to sama vidíte,“ řekl jsem neobratně.

Obrátila se k pianu. Opatrně se k němu přiblížila. V ostýchavě plíživé chůzi dělala drobné krůčky, patu před špičku. Paže jí odstávaly do stran jako houseti. Špičkou prstu se dotkla povrchu piana a v prachu nechala tmavý otisk – a já pochopil, že mě nechce urazit, je pouze zvědavá.

Napadlo mě, že dům možná smrdí. Nu ano, cizímu člověku to tady asi páchne po jídle a prachu a zatuchlosti, dusný a rozpalený zápach nevětraného domu. Uvědomil jsem si, že jsem měl předem otevřít všechna okna, ale na to už bylo pozdě.

Původně jsem se poctivě snažil sklidit všechny nedojedené zbytky a krabičky od doneseného jídla, co se po domě povalovaly ve velkém, ale pár věcí přece jen ušlo mé pozornosti. Ve vysoké knihovně až pod stropem ležela krabice s kovovým držadlem od rychlého občerstvení. Nad ní i pod ní se v policích válely neuspořádané stohy a hro-

mádky knih, lejster, použitých hrnků a různých krámů, jako jsou drobné mince a plastová brčka. Každý vodorovný povrch pokrývaly hromádky účtenek, zřejmě jsem je tam odhodil po každé donášce objednaného zboží. Jeden konec jídelního stolu byl zavalený dalšími papíry a krabicemi. Na opěradlech židlí visely hrozny igelitových tašek. Před pár lety jsem z dávno zapomenutého důvodu omotal spodní sloupky zábradlí několika ručníky, jež tam zůstaly a stářím úplně zkornatěly. A co bylo nejhorší, po obvodu každé místnosti se kdovíjak nastrádal hrbolatý val různých papírů a složek. Časopisy a knihy; noviny a ubrousky a nejružnější reklamní letáky, jejichž hromadění jsem v minulém desetiletí přestal vnímat. Spoluvytvářely scenerii.

Hanbou jsem se propadal.

„Ukažte mi kuchyň,“ požádala Yolanda nečekaně.

Pokynul jsem ke dveřím a dal si záležet, aby tam šla jako první a nedívala se mi na zadek.

To byl hodně trapný okamžik. Z jejích útlých zad jsem sklouzl pohledem k podlaze, protože jsem přesně věděl, jak sám v očích cizího člověka vypadám.

Kuchyně byla ještě horší. Yolanda postupně otevřela všechny zásuvky a skříňky zavalené hromadou příborů a hrnců a utěrek a misek. Před jejím příchodem jsem sice stihl umýt všechno špinavé nádobí, ale teď se neladně vršilo vedle dřezu, kde jsem ho nechal oschnout.

„Žádná myčka,“ konstatovala Yolanda.

Zavrtěl jsem hlavou.

Přesně v tom okamžiku vyskočila z otevřené skříňky myška, chvilku zpanikařeně pobíhala kolem nás a pak otevřenými dveřmi vystřelila ven. Dívka se zavřísknutím uskočila stranou, a když se myš ztratila z dohledu, přitiskla si dlaň na srdce a zlomila se v pase.

„Jejda!“ zahlaholil jsem ve snaze o bodrost. „No vida, kdo nás tu překvapil!“

„Pane Oppe,“ zajíkla se Yolanda, „vy fakt máte v domě myši?“

„Ne, ne, ne, ne, ne,“ bránil jsem se. „Žádnou jsem neviděl už roky!“

Což byla lež.

„Ale já nemůžu uklízet v bytě, kde jsou myši!“ oznámila mi dívka neústupně.

Umíral jsem studem. „Ujišťuji vás, že k tomu vás nikdo nutit nebude!“ Vyznělo to upjatěji, než jsem měl v úmyslu, proto jsem chvatně dodal: „Promiňte.“

Popsal jsem jí zbývající prostory domu.

„V obou horních podlažích jsou ložnice,“ vysvětlil jsem. (Představil jsem si je. Stále si je umím vybavit, i když jsem do nich nevstročil už roky. Horní podlaží, dvě modré ložnice s květovanými závěsy. Všechno barevně sladěné. Moje matka závěsy přímo zbožňovala. O patro níž můj dětský pokoj s dosud sestavenou dřevěnou sadou vláček. A hned vedle něj sváteční ložnice pro hosty, kteří se u nás nikdy neobjevili. Všechno je nejspíš zavalené závějí prachu a vyrudlé zanedbáním.) „A v přízemí máme ještě pracovnu a knihovnu.“

„Vy tady máte vlastní knihovnu?“ zajímala se Yolanda.

„Echm – ne,“ opravil jsem se. „Chci prostě říct, že tam je psací stůl a skladujeme tam všechny knihy.“

Následovala trapná pauza.

V té chvíli mi v lebce zabubnovala panika, splášla mi srdce a záda polila ledovým potem. Toužil jsem vykřiknout: *Ven z mého domu! Ven, ven, ven!* Nakonec jsem mlčky prudce dosedl na pohovku. Dívka nejistě pomrkávala.

„Můžete přijít jindy?“ zeptal jsem se.

„Ale za dnešek mi musíte zaplatit tak jako tak!“ připomněla dívka. „Stojí to ve smlouvě.“

„K platbě jsem už dal příkaz telefonem,“ vysvětlil jsem. „Všechno je v pořádku.“

Náhle jsem si nebyl jistý, zda jí dát spropitné.

Yolanda pokrčila rameny a nadhodila si popruh kabelky na útlém ramínku. „Zavoláte?“ ujistila se.

„Ano,“ potvrdil jsem, ale v duchu jsem se rozhodl zavolat do agentury *Domáci úklid* a požádat je, ať už ji znovu neposílají. Ani Yolandu, ani nikoho jiného.

Po dívčině odchodu mi dům připadal nesmírně prázdný, jako by si sám poprvé všiml, jak je zanedbaný.

Potřeboval jsem utěšit, proto jsem si přichystal hostinu. Sušenky z kokosu a makadamových oříšků a bílé čokolády. Misku M&M's s arašídovým máslem. Několik bagelů až nestydatě hustě obalených semínky a zrnky a chutnými krystalky soli. Bagely jsem si bohatě namazal máslem a krémovým sýrem a každý ozdobil plátkem rudě krvácejícího rajčete. Vedle toho jsem postavil karafu plnotučného mléka

se sklenicí. Čokoládový dort ze sušenek značky Oreo. Tři hamburgery a bramborový salát a špenát se smetanou, které jsem si nechal donést z restaurace na Sedmé avenue. Špenát jsem ohřál na sporáku a nakonec na něj položil cákanec krémového sýra. Bílá v perlově zeleném moři.

Sám sobě jsem dovolil tohle všechno sníst a v důsledku toho mě zaplavila tak slastná úleva, až mi uklouzlo tiché mlasknutí; okamžitě jsem zase ztuhl. Vlastní hlas jsem slyšel nerad. Na samomluvu jsem si nepotrpěl. Rozhodně jsem neměl ve zvyku povídat si sám se sebou jako řada lidí. Je to pošetilé a navíc se mi vlastní hlas hnusil.

Náhle jsem si znovu připomněl, proč tolik miluji samotu, proč tak rád žiju úplně sám v tichém prázdném domě, kde mě nikdo nepozoruje.

Měl jsem rozečtenou nesmírně zábavnou knihu. Zapnul jsem rádio a šťastnou náhodou zrovna dávali Michelangeliho přednes Debussyho preludia *La fille aux cheveux de lin*, jež v člověku probouzí neopakovatelné vzpomínky na léto.

V takových chvílích jsem prožíval štěstí.

• • •

Když později zazvonil telefon, vyskočil jsem tak mrštně, jak jen mi nadváha dovolila.

„Arthur Opp!“ ohlásil jsem se, ale ve sluchátku bylo ticho.

„Haló? Haló?“ naléhal jsem. Slyšel jsem pouze číši dech. Kromě toho tichý šum, jako když běží lednice. Ten zvuk ve mně odemkl jeden z mých starých stesků a na okamžik mě probodl hrot nesnesitelné osamělosti; a v tom okamžiku

jsem byl vděčný, že volajícího nevidím, protože to mohl být kdokoliv, prostě kdokoliv, ale pak se spojení přerušilo.

• • • • •

ŘADU DNÍ JSEM OČEKÁVAL ODPOVĚĎ NA SVŮJ UPŘÍMNÝ DOPIS Charlene. Čas jsem si krátil sledováním televize, čtením, přecházením po domě, vařením, jídlem, psaním; při tom jsem si zadumaně prohlížel fotografii Charlenina syna, kterou mi bez jediného slova poslala v obálce.

Charlene jsem si pamatoval jako plachou, málomluvnou, bezstarostnou, drobnou a zvědavou. A tyto vlastnosti jsem automaticky připisoval i jejímu chlapci, dokud jsem si ovšem tu fotografii neprohlédl pořádně, což mě přimělo si první dojem poopravit. Kdepak, ten hoch je úplně jiný.

Ta fotografie je zvláštní. Snímek přímo číší nezkrotnou energií. Chlapec drží baseballovou pálku. Je urostlý, světlavý, absolutně odhodlaný uspět. Helma mu vrhá stín přes levé oko. Tělo připomíná stlačenou pružinu, předloktí má napjatá a připravená k úderu, zápěstí natočená do přesného úhlu. Plavé chloupky na pažích se třpytí v slunci. Na sobě má zelenozlatý dres s nápisem na prsou. Pozadí snímku je nezřetelné. Chlapec zřejmě jen pózuje pro fotografa. Rozený atlet.

Připadá mi jako snímek. Jistě zná strach; z matčiny smrti, možná i z té vlastní. Vyčtu z něho vzdor. Autoritu. Je důvěřivý, ale svému okolí nevěří. V srdci má odvahu i zbabělost. Je dítě i muž. Má chlapecký obličej. Tvář jako křišťálovou kouli.

Jsem si jistý, že na jiných snímcích se usmívá. Řada děvčat jistě u sebe nosí jeho usměvavou fotografii. Vsadím se, že některé spolužačky ji mají dokonce i bez jeho vědomí.

Ve škole je šťastný, to vycítím, a rád bych mu k tomu poblahopřál. Na baseballovém hřišti je dravec a děsí soupeře. Většina učitelů ho zřejmě příliš nemiluje, ale kdyby se jen trochu snažil, všechno by bylo jinak.

Kamarádi ho respektují jako vůdce.

Ve školní jídelně nikdy nepotřebuje hledat místo k sezení. Podobné maličkosti však téměř nebere na vědomí.

Spoluhráče oceňuje plesknutím dlaně o dlaň. Navzájem se spiklenecky dloubají do zad, a když se mu obzvlášť daří, trenér s ním ztratí uznané slůvko.

Když jsem se ještě scházel s jeho matkou, oblékala si pestré paví barvy. Líčila se rudou rtěnku. Chovala se plaše. Příliš nemluvila. Psávala mi dopisy. Miloval jsem ji.

Musím se přichystat na případ, že ti dva se rozhodnou mě navštívit. Lámal jsem si hlavu, jak dům i sebe přivést do přijatelného stavu. Zajímalo by mě, co asi takový mladý chlapec rád jí? Usoudil jsem, že by mu jistě chutnal bramborový salát, hamburgery, hot dogy a steak.

A na Charlene jsem se nachystal speciálně. Dodnes si pamatuji její nejoblíbenější jídla; plánuji všechno předem objednat, ať to mám po ruce.

• • • • •

PO DEBAKLU S NÁVŠTĚVOU DĚVČÁTKA YOLANDY JSEM SE POKUSIL o úklid vlastními silami. Dokonce jsem z polic vytáhl všechny knihy, abych je otřel od prachu, ale ještě zdaleka jsem nebyl hotový, když mě pekelná únava přiměla si na chvíli sednout. A ta chvíle odpočinku se prodlužovala a prodlužovala a všechny vytažené knihy dál ležely na hromadě.

Asi před měsícem se do sousedního domu, kde kdysi bydlela Marie Spencerová a v podkroví Marty, nastěhovala mladá rodina. A je to rodina přímo ukázková: mladí manželé s třemi maličkými synky. Měl jsem dojem, že celý den nedělají nic jiného, než že společně odcházejí do parku, nebo se z něj zase vracejí domů. Včera bylo hodně teplo, aspoň na konec října, a já je v poledne zahlédl na ulici. Otec strkal sportovní kočárek s miminkem a dva starší chlapci skotačili na chodníku jako štěňata či hříbata. *Kdopak z těch dospělých vlastně chodí do práce?* napadlo mě, i když zrovna já jsem ten poslední, kdo by měl něco říkat.

A zatímco jsem špehoval nové sousedy, jeden z hošíků mě zahlédl a kurážně na mě ukázal. Zasalutoval jsem a honem jsem spustil záclonu. Představil jsem si, že jsem dítě vylekal, připomněl mu obřího bubáka. V duchu jsem si slíbil, že se rodině představím, vyjdu na domovní schody a pozdravím je jako správný souseď. Marty by si to přála. Náhle mě bodlo v útrokách, a tak jsem si musel zase sednout.

Ale po pár vteřinách kdosi zaklepal na domovní dveře, a když jsem opatrně odhrnul cípek záclony, na schodech jsem spatřil toho mladého otce. Zbytek rodiny ho mlčky

pozoroval z chodníku. Srdce se mi rozbušilo. Proboha! Snad mi nechce vynadat? Co vlastně po mně může chtít? To jsem se však nedozvěděl, protože jsem hrůzou nebyl schopný pohybu.

Po tomhle zážitku jsem celé hodiny zuřil sám na sebe, až jsem se nakonec rozhodl znovu zkusit úklid s drobounkou Yolandu. Jistě, původně jsem ji nechtěl už ani vidět, ale teď jsem se rozhodl dát jí ještě šanci. Kromě jiného se u mě zřejmě projevila alergie na závěje prachu v domě, protože při každém pokusu o úklid mě popadla dušnost. Včera jsem tedy znovu zavolal do agentury *Domácí úklid*.

Operátorka se věcně zeptala: „Na jakou hodinu, prosím?“

„Ideálně v jedenáct dopoledne.“

Odmíclela se. Poté mi sdělila, že tentokrát přijde Nancy.

„Ne,“ odmítl jsem. „U mě byla Yolanda.“

„Ale na ten termín už má jinou zakázku,“ objasnila operátérka.

„A kdy bude tedy k dispozici, prosím?“

Ne snad, že by mi Yolanda byla tak sympatická, ale ten můj ostudný nepořádek přece jen už viděla; nesnesl bych to ukazovat další osobě. Nakonec tedy v jednu odpoledne Yolanda přišla a rovnou se pustila do úklidu. Rozpačitě jsem dumal, kam se vrtnout, proto jsem se nenápadně odlouдал z místností, kde Yolanda řádila, do prostor, kam dosud nevkočila. Začala v obývacím pokoji, tak jsem si zalezl s knihou do ložnice. Až ke mně doléhalo její cupkání, jak pobíhala s prachovkou. Pak tiše klepla na dveře pokoje. Seděl jsem na kraji

postele. Schválně jsem si nelehl pro případ, že by něco potřebovala.

„Ano? Pojdte dál!“ zvolal jsem a Yolanda pootevřela dveře a nakoukla dovnitř.

„Máte vysavač?“ zeptala se.

Maličko jsem zbledl, protože jsem věděl, že vysavač sice vlastním, ale zaboha jsem si nemohl vzpomenout, kde je ten krám zastrčený. Přiznal jsem to s pocitem hlubokého studu, protože teď už měla Yolanda jasno, že nikdy neluxuju.

„Mrknu po něm!“ prohlásila Yolanda a zmizela.

Slyšel jsem, jak vybíhá do schodů, pak mi asi deset minut dupala nad hlavou a otvírala a zavírala dveře a mě opět zaplavil zvláštní pocit. Po tolika letech tam nahoře někdo je. Představil jsem si, jak otvírá dveře: nejdřív ty od matčiny ložnice, kde se zavlní vzorové závěsy, jimž se už celou věčnost stýskalo po průvanu. A pak otevře dveře dalšího pokoje, kde je postavená hračková železnice a stěny jsou ověšené obrázky, jež jsem tam v dětství nalepil. Vidí je někdo jiný než já. Nakonec Yolanda seběhla do suterénu, tryskem se vrátila do přízemí a vítězoslavně na mě houkla, že vysavač je na světě.

Burácel jak sekačka na trávu. Už roky nebyl v chodu. Yolanda vyluxovala celé přízemí, a když se objevila v ložnici, dal jsem se na ústup. Obývací pokoj i jídelna už teď vypadaly úplně jinak. Čištěji, to ano, ale změnilo se něco víc. Opatrně jsem se spustil na pohovku a ruce nechal nejistě u boků. I moje pohovka mi připadala odlišná. Byt ztratil svůj obvyklý pach a voněl teď citronem a jehličím.

Z bezradnosti jsem zapnul televizor, ale nesoustředil jsem se. Pořád jsem poslouchal zvuky úklidu; navíc si Yolanda pořád něco tlumeně brumlala, špitala si jako dítě. Zaslouchl jsem tiché pukání „p“ a „b“, pomlaskávání, sykavky. Myslím, že mluvila španělsky. Na jednu stranu by mě zajímalo, co říká, ale současně jsem to nechtěl slyšet. Co když si našťavaně brblá pod vousy vousy, jak strašný musí být člověk, který nechá takhle zpustnout svůj milovaný domov?

Tu a tam vyšla z ložnice s další hromádkou odpadků, které jsem zřejmě roky přehlížel. Použitý ubrousek nebo igelitový sáček či lahvička od šamponu. Vyndala z knihovny halabala naházené knihy a narovнала je do vytřených polic. Kdykoliv šla kolem, pousmála se na mě, ale neřekla ani slovo. Předstíral jsem, že se dívám na televizi, kde běžel pořad *Cash Cab*.

Do čtyř hodin Yolanda zvládla uklidit celé přízemí a venku před domovními dveřmi trčelo šest plných odpadkových pytlů. Radši jsem se neptal, co v nich je. Tušil jsem, že je lepší to nevědět.

„Kdy tady odvázejí odpad?“ zajímala se Yolanda.

„Tohle už zařídím sám!“ zamumlal jsem. Palčivě jsem zrudl.

Pokrčila rameny a vyhrkla: „Červená, modrá a žlutá.“

„Pardon?“

„Základní barvy,“ ukázala Yolanda bradou k obrazovce, kde moderátor právě pronášel: „Och, jste blízko, ale správná odpověď zní červená, modrá a žlutá.“

„Tenhle kvíz miluju,“ oznámila mi Yolanda, zamířila ke křeslu a s povzdechem do něj žuchla.